

Brenninga

*

Referanse: Gammelfmo Ø. 2016. Naturverdier for lokalitet Brenninga, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2015. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

(Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=5823>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Åsnes
H.o.h.: 340-380moh
Areal: 901 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2015
Inventør: OGA
Vegetasjonsone: mellomboreal 50% sørboreal 50%
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Lokaliteten ligger sørøst for Sævsjøberget på Finnskogen ca. 17 km nordøst for Flisa sentrum i Åsnes kommune i Hedmark.

Området består av en blanding av granskog, myrer og skogsholmer. I tillegg finnes en del dammer, tjern og bekker/sig i lokaliteten. Den nordre delen av området består hovedsakelig av myr med små skogkledde myrholmer og åpne vannspeil. I den sørlige delen dominerer granskog med partier av myr og fuktigere sig. I tillegg finnes områder med lite jordsmonn og blokkmark. Området er småkupert men uten store høydeforskjeller - høydespenn på ca. 40 m, fra en høyde på ca. 380 m.o.h. til ca. 340 m.o.h.

Vegetasjonen preges av fattige til intermedieære skog- og myrtyper. Terrenget er småkupert med små koller, myr, sig, bekker og åpne vannspeil som forekommer i mosaikk med gran- og furuskog. Skogen er grandominert, men har trolig hatt større andel furu tidligere. Det finnes innslag av boreale løvtrær - hovedsakelig bjørk og selje. Blåbærskog dominerer i lokaliteten - sammen med fattig myrvegetasjon. Småbregneskog finnes spredt i lokaliteten i rikere partier. Det finnes sparsomt med fattig sumpskog vegetasjon.

Området inneholder hovedsakelig skog som har blitt påvirket av tidligere tiders hogster. Noen mindre områder består likevel av områder med skog som i mindre grad har blitt påvirket eller hvor hogst går lengre tilbake i tid. Ordentlig gammel urskog mangler helt i lokaliteten.

All skogen som forekommer innenfor verneforslaget er sterkt påvirket av tidligere hogster og artsmangfoldet som er knyttet til kontinuitetsbærende strukturer er i dag temmelig redusert. Noen av de vanlige signal- og rødlisteartene for gammel skog som duftskinn, gubbeskjegg og spikeskjegg er funnet i området. I tillegg er det registrert lys- og mørk brannstubbela og blanknål i tillegg til en rekke andre mer vanlige knappenålslever på stubber og høystubber av furu og gran i lokaliteten. På gamle bjørketrær er det gjort enkelte funn av lungenever.

Området er av middels størrelse og det arealet som kan tilskrives gammel skog er forholdsvis lite. Skogarealet har stedvis begynnende naturskogpreg, men jevnt over er ikke skogen spesielt gammel. Området består av en mosaikk av barskog, større og mindre myrpartier, skogsholmer og åpne vannspeil. Gran er dominerende treslag med innslag av furu, bjørk og i mindre grad andre boreale løvtrær.

Området har et relativt rikt og variert artsmangfold innen flere artsgrupper. For naturskogsarter som er avhengig av en viss luftfuktighet, spesielt lav, har området middels store kvaliteter. Derimot er kontinuiteten av død ved ganske dårlig og i store deler av lokaliteten forekommer det lite til intet død ved.

Naturverdiene finnes spredt i området, også utenfor kjerneområdene, og området danner en god helhet. Det er lite gammelskogsareal som ikke er med i verneforslaget. Tilstøtende områder innehar i all hovedsak områder med lavere naturkvaliteter, men kvalitetene i tilstøtende skogområder er størst i nord og vest.

Området oppfyller til dels viktige mangler ved skogvernet knyttet til sørboreal/mellomboreal temmelig gammel granskog og skog/myr-mosaikk med relativt høy luftfuktighet, samt noe gamle løvtrær. Det er trolig begrenset med slike gjenværende skogområder på Finnskogen som innehar tilsvarende kvaliteter. Området har svakheter knyttet til variasjon innen kontinuitet i gamle trær og død ved, samt variasjonsbredde. Områder vurderes som lokalt verneverdig (*).

Feltarbeid

Området ble undersøkt av Øivind Gammelfmo (BioFokus) 6. september 2015. Hele området ble undersøkt. Tidspunktet var seint i forhold til å fange opp mye av karplantefloraen og også i seneste laget for markboende sopp.

Tidspunkt og værets betydning

Det var gunstige forhold for feltarbeid med godt vær. Området er forholdsvis lite i areal og alle aktuelle undersøkelsesparametre vurderes som godt dekket. Artsmangfoldet ansees som middels godt undersøkt (middels for karplanter da kartleggingen foregikk noe sent på året, svært dårlig for jordboende sopp pga. dårlig sesong). Potensialet for rødlistede og sjeldne arter er generelt lite i området.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Lokaliteten inngår i arbeidet med frivillig vern i regi av Direktoratet for Naturforvaltning, Fylkesmannen i Hedmark og grunneier.

Tidligere undersøkelser

Det er tidligere blitt utført MiS-kartlegging i lokaliteten og flere MiS-biotoper er avgrenset. Området er også tidligere undersøkt av Reidar Haugan 24.9.2014, og en god del artsfunn fra denne befaringen er lagt ut på Artskart.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger sørøst for Sævsjøberget på Finnskogen ca. 17 km nordøst for Flisa sentrum i Åsnes kommune i Hedmark.

Naturgrunnlag

Topografi

Området består av en blanding av granskog, myrer og skogsholmer. I tillegg finnes en del dammer, tjern og bekker/sig i lokaliteten. Den nordre delen av området består hovedsakelig av myr med små skogkledde myrholmer og åpne vannspeil. I den sørlige delen dominerer granskog med partier av myr og fuktigere sig. I tillegg finnes områder med lite jordsmonn og blokkmark. Området er småkupert men uten store høydeforskjeller - høydespenn på ca. 40 m, fra en høyde på ca. 380 m.o.h. til ca. 340 m.o.h.

Geologi

Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis, migmatitt (NGU 2016). Løsmassene består av forholdsvis tykk morenemateriale og en god del torv og myr. Morenelagene er noe tynnere på kollene i sør.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonssone: mellomboreal 50% sørboreal 50% .

Området ligger på grensa mellom sørboreal og mellomboreal vegetasjonssone.

Klima

Området har lite særpregede lokalklimatiske trekk. Området er småkupert i sør og vest. Her er området hverken utsatt for sterk tørke eller for svært høy luftfuktighet. Stort innslag av myr og partier med høy grunnvannstand - særlig i nord og øst. Dette bidrar trolig til å opprettholde en relativt høy luftfuktighet i denne delen av lokaliteten.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen preges av fattige til intermedieære skog- og myrtyper. Terrenget er småkupert med små koller, myr, sig, beker og åpne vannspeil som forekommer i mosaikk med gran- og furuskog. Skogen er grandominert, men har trolig hatt større andel furu tidligere. Det finnes innslag av boreale løvtrær - hovedsakelig bjørk og selje. Blåbærskog dominerer i lokaliteten - sammen med fattig myrvegetasjon. Småbregneskog finnes spredt i lokaliteten i rikere partier. Det finnes sparsomt med fattig sumpskog vegetasjon.

Myrene er minerotrofe og varierer fra fattig til intermedieær, hovedsakelig flatmyr men noe bakkemyr forekommer også. Det finnes større områder med åpen myr i tillegg til områder med tresatt myr. Sumpskog finnes sparsomt i området og er av fattig type - hovedsakelig med gran.

Skogstruktur og påvirkning

Området inneholder hovedsakelig skog som har blitt påvirket av tidligere tiders hogster. Noen mindre områder består likevel av områder med skog som i mindre grad har blitt påvirket eller hvor hogst går lengre tilbake i tid. Ordentlig gammel urskog mangler helt i lokaliteten.

Granskogen er i en begynnende aldersfase og er hovedsakelig ensjiktet, med lite til middels forekomst av død ved (læger og gadd). Skogen har preg av å være en homogen, forholdsvis ensaldret gammel "kulturskog" som nærmer seg å være på veg inn i en sammenbruddsfase, med svak sjikting og begynnende opphoping av læger i tidlige nedbrytningsstadier.

I myrkanter og i de mindre partiene med sumpskog er skogen mer småvokst, med innslag av senitvoksende trær.

Gamle stubber av gran og furu viser at området tidligere har vært gjennomhogd. Dette er trolig nokså lenge siden, men trolig har disse hogstene endret skogbildet ved at gran har tatt over for furu.

Myrene, spesielt i nord, har vært grøftet i flere runder. Store dype grøfter preger myrene i øst og disse forgrener seg nord og vestover i mindre grøftesystemer. Myrene er likevel forholdsvis våte.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Brenninga. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Buråstjennet Ø

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Innledning: Undersøkt av Øivind Gammelmo (BioFokus) 6.9.2015 i forbindelse med frivillig vern. Det er tidligere registrert MiS-figurer i lokaliteten. Området er også tidligere undersøkt av Reidar Haugan 24.9.2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørøst for Sævsjøberget på Finnskogen ca. 17 km nordøst for Flisa sentrum i Åsnes kommune i Hedmark. Lokaliteten består av et granskogparti avgrenset mot myr og mer ordinær skog. Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis, migmatitt (NGU 2016). Bioklima-region: mellomboreal - overgangsseksjon (MB-OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Terrenget er småkupert. Skogen er grandominert, men man kan finne noen løvtrær spredt i lokaliteten - særlig bjørk. Blåbærgranskog er dominerende, med små innslag av småbregnegranskog og noe fattig myrvegetasjon. Skogen er for det meste ensjiktet, men noen mindre partier er flersjiktet. Grana er ikke spesielt grov og har i hovedsak en størrelse på 15-25 cm i diameter, men det finnes gran med større diameter spredt i lokaliteten. Det er middels store forekomster med død ved - både stående og liggende. I enkelte partier finnes dog en del død ved - hovedsakelig i tidlige nedbrytningsstadier og av mindre størrelser mtp. diameter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er trolig plukkhogd tidligere, selv om det var få større stubber å se.

Artsmangfold: Området er forholdsvis rikt på hengelav, særlig strylaver, men både gubbeskjegg (rikelig) og sprikeskjegg (sparsomt) forekommer i lokaliteten. I tillegg er rynkeskinn registrert og området vurderes til å ha middels stort potensial for flere krevende vedboende sopp. Lungenever og randkvistlav forekommer også i lokaliteten.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i forbindelse med kartleggingen.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et større skogområde på Finnskogen som er preget av en mosaikk av skog- og myrpartier.

Verdivurdering: Eldre og dårlig sjiktet granskog i tidlig naturskogfase. Middels mengder død ved i fortrinnsvis tidlige nedbrytningsstadier og av mindre dimensjoner. En del kjennetegnende arter forekommer i lokaliteten og en del rødlistede arter knyttet til bl.a. død ved, høy luftfuktighet og gamle trær finnes spredt i lokaliteten - spesielt i nord. Lokaliteten vurderes samlet som lokalt viktig - viktig og gis dermed en svak B-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (uten inngrep) vil være optimalt for å bevare- og videreutvikle gammelskogsverdiene i lokaliteten. Skjøtsel er således ikke nødvendig.

2 Brenninga

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Innledning: Undersøkt av Øivind Gammelmo (BioFokus) 6.9.2015 i forbindelse med frivillig vern. Det er tidligere registrert MiS-figurer i lokaliteten. Området er også tidligere undersøkt av Reidar Haugan 24.9.2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørøst for Sævsjøberget på Finnskogen ca. 17 km nordøst for Flisa sentrum i Åsnes kommune i Hedmark. Lokaliteten består av et granskogparti avgrenset mot myr og mer ordinær skog. Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis, migmatitt (NGU 2016). Bioklima-region: mellomboreal - overgangsseksjon (MB-OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog av utformingen gammel høylandsgranskog. Gran er dominerende treslag, med innslag av boreale løvtrær - fortrinnsvis bjørk. Feltsjiktet er blåbær-dominert med mindre innslag av småbregnegranskog og fattig myrvegetasjon. I tillegg finnes små områder med sumpskog-liknende vegetasjon av fattig type. Skogen er i hovedsak ensjiktet, men det finnes mindre partier med flersjiktet skog. Grana er av middels størrelse (under 25 cm i diameter), men enkelte større trær finnes spredt i lokaliteten. Noe død ved av gran finnes spredt i lokaliteten. Den døde veden er i tidlige nedbrytningsstadier og av middels diameter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er trolig plukkhogd tidligere, selv om det var få større stubber å se.

Artsmangfold: Det er stedvis mye strylav i lokaliteten og sprikeskjegg og gubbeskjegg finnes spredt gjennom hele området - spesielt gubbeskjegg. Det finnes også noen lungeneversamfunn i lokaliteten - med forholdsvis små forekomster. Mørk brannstubbela vokser på gamle brente furustubber. Gammelgranlav og enkelte knappenåslav er funnet på eldre trær og høystubber.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter under befaringen.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et større skogområde på Finnskogen som er preget av en mosaikk av skog- og myrpartier.

Verdivurdering:

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (uten inngrep) vil være optimalt for å bevare- og videreutvikle gammelskogsverdiene i lokaliteten. Skjøtsel er således ikke nødvendig.

Artsmangfold

All skogen som forekommer innenfor verneforslaget er sterkt påvirket av tidligere hogster og arts mangfoldet som er knyttet til kontinuitetsbærende strukturer er i dag temmelig redusert. Noen av de vanlige signal- og rødlisteartene for gammel skog som duftskinn, gubbeskjegg og sprikeskjegg er funnet i området. I tillegg er det registrert lys- og mørk brannstubbela og blanknål i tillegg til en rekke andre mer vanlige knappenåslaver på stubber og høystubber av furu og gran i lokaliteten. På gamle bjørketrær er det gjort enkelte funn av lungenever. Brenninga er lokalklimatisk lite til middels fuktig. Kombinasjonen av gammel granskog og lokalklimatisk middels gunstige forhold, medfører at området er lokalt viktig for lavararter avhengig av slike skoger. Nokså mye gubbeskjegg sammen med spredte forekomster av sprikeskjegg og funn av randkvistlav tyder på dette. Potensialet for andre rødlistede og krevende arter vurderes som middels.

Det er til sammen påvist seks rødlistede arter i området.

Tabell: Artsfunn i Brenninga. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		1 2
	Bryoria nadvornikiana	sprikeskjegg	NT		1 2
	Calicium denigratum	blanknål	NT		
	Carbonicola anthracophila	lys brannstubbelav	VU		
	Carbonicola myrmecina	mørk brannstubbelav	VU		2
	Hypogymnia vittata	randkvistlav			1
	Lecanactis abietina	gammelgranlav			1 2
	Lobaria pulmonaria	lungenever			1 2
Sopper	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT		1

Avgrensing og arrondering

Området er i overkant av 900 daa, og kun de sørvestre delene av undersøkelsesområdet som består av funksjonelt skogareal (tilsvarende halvparten av det totale arealet) er tatt med. Dette skogarealet består av en mosaikk av gammelskogsareal i mosaikk med myrpartier og noe yngre skog og er et begrenset område med rester av eldre skog. De tilgrensende skogarealene har generelt lavere gammelskogs-kvaliteter enn det man finner innenfor området, og består hovedsakelig av ungskog og hogstflater på alle kanter. Avgrensingen er god og omfatter de fleste restene av gammel skog i området.

Vurdering og verdisetting

Området er av middels størrelse og det arealet som kan tilskrives gammel skog er forholdsvis lite. Skogarealet har stedvis begynnende naturskogpreg, men jevnt over er ikke skogen spesielt gammel. Området består av en mosaikk av barskog, større og mindre myrpartier, skogholmer og åpne vannspeil. Gran er dominerende treslag med innslag av furu, bjørk og i mindre grad andre boreale løvtrær.

Området har et relativt rikt og variert arts mangfold innen flere artsgrupper. For naturskogsarter som er avhengig av en viss luftfuktighet, spesielt lav, har området middels store kvaliteter. Derimot er kontinuiteten av død ved ganske dårlig og i store deler av lokaliteten forekommer det lite til intet død ved.

Naturverdiene finnes spredt i området, også utenfor kjerneområdene, og området danner en god helhet. Det er lite gammelskogsareal som ikke er med i verneforslaget. Tilstøtende områder innehar i all hovedsak områder med lavere naturkvaliteter, men kvalitetene i tilstøtende skogområder er størst i nord og vest.

Området oppfyller til dels viktige mangler ved skogvernet knyttet til sørboreal/mellomboreal temmelig gammel granskog og skog/myr-mosaikk med relativt høy luftfuktighet, samt noe gamle løvtrær. Det er trolig begrenset med slike gjenværende skogområder på Finnskogen som innehar tilsvarende kvaliteter. Området har svakheter knyttet til variasjon innen kontinuitet i gamle trær og død ved, samt variasjonsbredde. Områder vurderes som lokalt verneverdig (*).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Brenninga. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Buråstjennet Ø	**	*	*	*	0	—	*	*	*	*	**	—	—	*
2 Brenninga	**	*	*	*	*	—	*	*	*	*	**	—	—	*
Samlet vurdering	*	**	*	*	*	—	*	*	*	*	**	**	**	*

Referanser

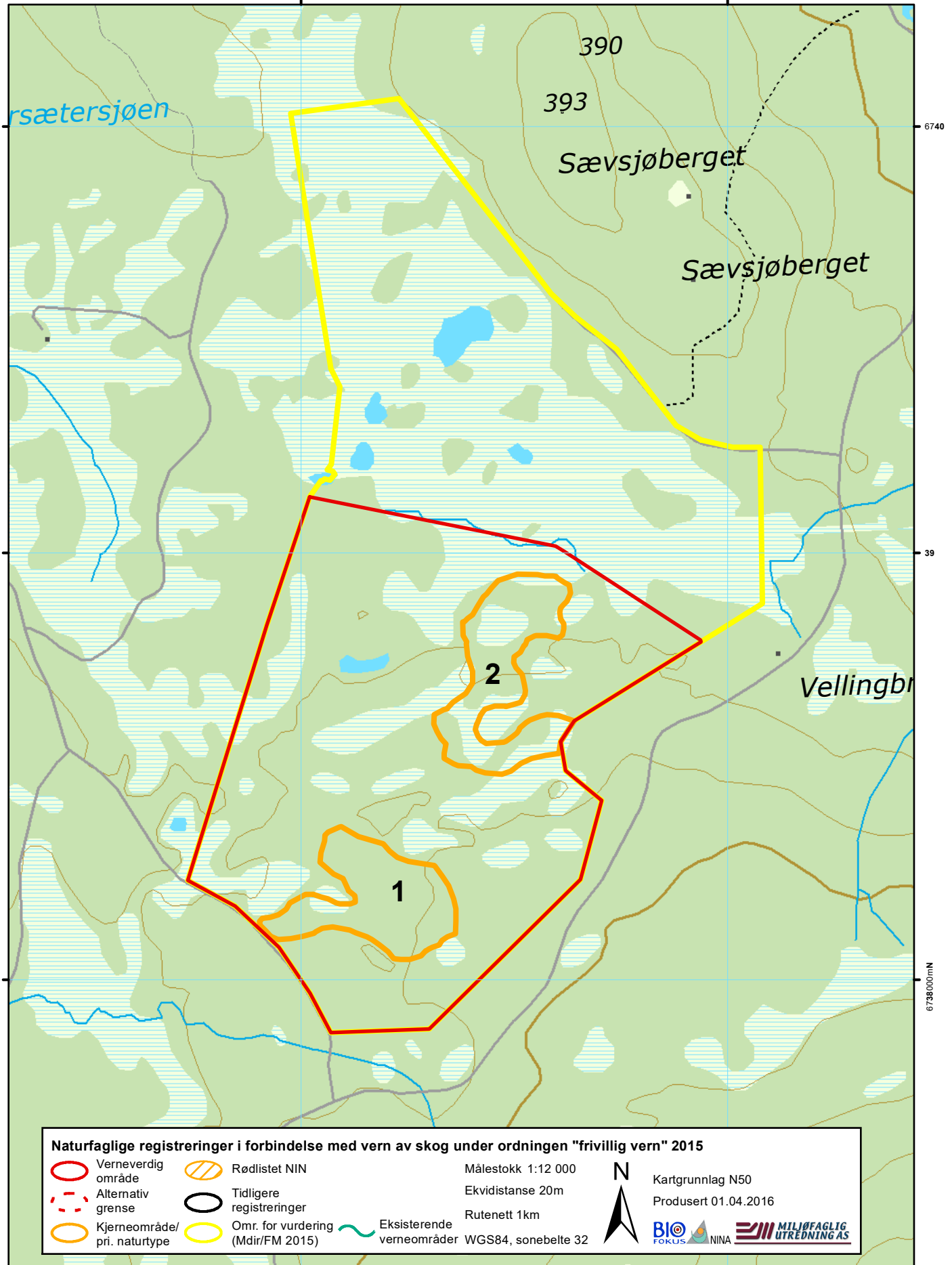
Artskart 2016. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <http://artskart.artsdatabanken.no/default.aspx>

Naturbase 2015. Miljødirektoratet, internett. <http://kart.naturbase.no/>

NGU 2015. Berggrunnskart på nett, Norges Geologiske Undersøkelse. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>

NIBIO 2015. Kilden. <http://kilden.nibio.no/>

Norges Geologiske Undersøkelse 2016. Kart over løsmasser. Tilgjengelig fra: <http://www.ngu.no/kart/losmasse/>

Bilder fra området Brenninga

Det finnes rikelig med åpne myrpartier nord i området. Foto: Øivind Gammelmo

Små åpne myrpartier nær kjernemoråde 2. Foto: Øivind Gammelmo

Større deler av området består av relativt ung skog. Foto: Øivind Gammelmo

Det finnes en del død ved i kjerneområde 2. Foto: Øivind Gammelmo